

Wszystkim, którzy chcą być filozofami

O filozofii, fizyce i zbieraniu znaczków

To podobno Feynman powiedział, że wszystkie nauki dzielą się na fizykę i zbieranie znaczków. Czy wypowiadając to zdanie był fizykiem? Nie, bo fizyka nie mówi niczego o zbieraniu znaczków. Zdanie, jakie wypowiedział Feynman niewątpliwie zostało sformułowane w metajęzyku, i to zarówno w stosunku do fizyki, jak i w stosunku do zbierania znaczków. A więc jest to zdanie filozoficzne, i to głęboko filozoficzne, ponieważ fizyka jest tak zaawansowaną nauką, że trzeba głębokiej refleksji filozoficznej, by na jej temat wypowiadać nietrywialnie stwierdzenia. A więc wszystkie nauki dzielą się przynajmniej na filozofię, fizykę i zbieranie znaczków.

Pójdźmy dalej tym tropem. Co trzeba wiedzieć, aby być dobrym filozofem? Czy wystarczy tylko głębia myślenia i wmyśliwanie się w naturę bytu? Trzeba, oprócz tego, coś wiedzieć o fizyce i zbieraniu znaczków. W przeciwnym bowiem razie filozof będzie myśleć może i głęboko, ale nie na temat.

Może jednak przyczępienie filozofii do powiedzenia Feynmana o fizyce i zbieraniu znaczków nie jest tylko przedłużeniem jego żartu. Fizyka dostarcza bardzo solidnej wiedzy o świecie, a zbieranie znaczków dla prawdziwych zbieraczy jest pasją, a więc czymś w rodzaju sposobu na życie. I filozofia, żeby była autentyczną filozofią, musi opierać się na rzetelnej wiedzy o świecie i musi być pasją, czyli sposobem na życie. Rzetelną wiedzę o świecie można zdobyć studiując – obok filozofii – jakąś inną dyscyplinę: matematykę, fizykę, biologię, językoznawstwo, historię Bizancjum – cokolwiek, co naprawdę zainteresuje, a czego nie da się wysnuć z głowy, lecz trzeba się po prostu nauczyć. Bo filozof sam się musi przekonać o tym, że są rzeczy, które od niego nie zależą. A pasja? – to jak uganianie

się po aukcjach i wystawach, żeby zdobyć znaczek, którego brakuje mi w serii. Wszyscy wiemy, że filozof to przyjaciel mądrości. A czy można przyjaźnić się z mądrością tylko w godzinach studium, a zaraz potem zdradzić ją z głupotą?

ks. Michał Heller